

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De zwijgende Borg

Maar Hij antwoordde hem niet op een enig woord, also dat de stadhouder zich zeer verwonderde.

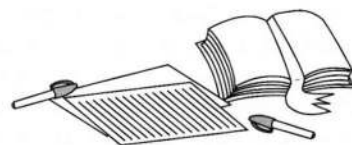
Matth. 27:14

Dit begreep de stadhouder niet. Iets dergelijks had hij nog nooit meege maakt. Een aangeklaagde, die zwijgt als hij de gelegenheid krijgt om zich te verdedigen. Is niet een ieder zijn eigen advocaat? Wie verdedigt zichzelf niet, zelfs al is hij schuldig? Maar deze Onschuldige zwijgt, hoewel hij spreken kan. Dat is dan ook onbegrijpelijk voor de natuurlijke mens. Maar Pilatus wist niet dat hij hier met de Borg te doen had. Hij wist niet, dat hier voor hem stond het Lam Gods, dat zwijgen moet, omdat al de schuld van Zijn volk op Hem is geladen. De Christus zwijgt hier voor de hemelse Rechter. In de grond der zaak staat Hij hier niet voor Pilatus, maar voor God met een gesloten mond als plaatsvervanger. Want als de zondaar voor de Rechter wordt gedagvaard, hij kan op duizend vragen niet één antwoord geven. Een open schuld, een gesloten mond. Tegen al de geboden Gods gezondigd. Wie heeft er nog wat in te brengen, als de schuldbrief thuis komt? Hij moet zwijgen voor God. En zwijgen is toestemmen. Toestemmen, dat Gods recht heilig is. Zulke gedagvaardden kunnen Gods recht niet krenken. Ze moeten goed van God spreken, ook al zouden ze verloren gaan. Dan heeft de slang het niet gedaan, dan heeft Eva het niet gedaan, dan hebben de omstandigheden het niet gedaan, maar dan ben ik zelf de overtreder. En daarom zweeg de Christus op al de beschuldigingen. Als Hij gesproken had om Zich te verdedigen, dan had Hij geen Borg kunnen zijn. Wat Hem Zelf betreft, Hij had kunnen spreken van Zijn onschuld en reinheid. Doch wat de Zijnen betreft, Hij kon niet spreken. Hij kon het niet vanwege Zijn zondaarsliefde. Wat een sprake gaat er uit van dat

zwijgen. Zijn spreken is goud en Zijn zwijgen is goud. Hij sprak, toen het ging om het behoud van de Zijnen. Dan doet Hij Zijn mond wel open en zegt: "Laat dezen heengaan." Maar Hij zweeg toen het ging om het behoud van Zichzelf. Hij wilde Zijn eigen advocaat niet zijn, om het wel te kunnen zijn voor een ander. Hij zweeg als het ging over eigen belang, om te kunnen spreken in het belang van een zondaar, die wordt aangeklaagd voor Gods rechterstoel. Hij zweeg in Zijn vernedering om te spreken in Zijn verhoging. Want Hij heeft de Zijnen eerst door zwijgen verlost. Is er nu iemand onder onze lezers, die door de wet Gods wordt aangeklaagd? Is er een gedagvaarde, die met een gesloten mond voor de hemelse Rechter staat? Is er een man of vrouw, een jongen of een meisje die een beklagde bij God is geworden? O, wat moeten ze zwijgen als Gods wet ze aanklaagt tegen alle geboden gezondigd te hebben. En toch, houd nog maar moed. Er is nog een sprekende Christus voor een zwijgende zondaar. Er leeft nog een tussentredende Middelaar. En waar een zondaar bij God uitgepraat is, daar begint Hij te spreken. Had ge daar ooit op durven hopen, volk van God, dat er nog een sprekende Borg was voor een zwijgende schuldenaar? Wat een eeuwige meevaller, als er een Ander tussentreedt in uw rechtszaken, die bij God te doen zijn. Als het Lam Gods Zijn mond opent en het gaat opnemen voor een mens, die alleen de dood voor ogen ziet. Want ze wisten wel, dat er een Middelaar was, maar ze konden niet geloven, dat Hij voor hen was. Totdat het Hem behaagt om Zich aan hen bekend te maken. Dan krijgen ze moed in Hem. Maar nooit zou Hij in hun belang kunnen spreken als Hij niet eerst had gezwezen. En dat zwijgen kostte Hem het leven. Het bracht Hem naar de helse smart. Wees dan maar veel

bezig met de Borg en Zijn zwijgen, want voorwaar, Hij heeft Zijn kerk door zwijgen verlost.

Wijlen Ds. F. Bakker

VAN DE REDACTIE

Inhoud.

In deze aflevering van ons blad hebben we een lijdensmeditatie geplaatst van wijlen ds. F. Bakker over Matth. 27:14. Ds. M.C. Tanis gaat verder met de behandeling van het avondmaalformulier. Ds. J.M.J. Kieviet begint een nieuwe serie over 'de drie stukken.' Ds. K. Visser vervolgt zijn schrijven over de Dordtse leerregels voor de jeugd. Ds. P. van Zonneveld schrijft opnieuw een brief aan ouders." Zelf schrijven we over "kostbare middelen tegen satans listen."

Ontmoetingsdag Werkendam.

D.V. Zaterdag 26 april in de Chr. Geref. Kerk.

Sprekers: 's Morgens:

ds. A. van Heteren (opening) en ds. J.M.J. Kieviet.

's Middags: ds. B.L.C. Aarnoudse en ds. M.C. Tanis (sluiting).

LCJ

We ontvingen een samenvatting van de dagen die gehouden werden van 7 febr. t/m 10 febr. j.l. in Bennekom. De brief aan de Filippenzen stond centraal in lezingen en prediking. Moge de Heere Zijn zegen gebieden over de arbeid onder de jeugd, opdat het vrucht zou mogen afwerpen.

Oorlog in Irak

We hopen en bidden dat de strijd niet al te lang zal duren, maar bovenal dat er niet veel doden zullen vallen zowel onder militairen als onder de burger-

bevolking. Het Iraakse volk is lang verdrukt. We hopen van harte dat er een einde zal mogen komen aan onrecht en verdrukking. Horen we in dit alles de naderende voetstappen van Jezus Christus, Die zal wederkomen om te oordelen de levenden en de doden?

Vogelpest

Wat er gebeurt in Nederland doet enigszins denken aan wat er gebeurde in Egypte. De ene pestilentie na de andere treft ons vaderland. De varkenspest is geweest, mond- en klauwzeer sloeg toe en nu de vogelpest. Ons meeleven gaat uit naar hen die hierdoor getroffen zijn. Er kome verootmoediging en schuldbeleving voor de .Heere, een sterk roepen tot Hem en waarachtige bekering. Ook mensen zijn kwetsbaar. We denken hierbij aan longontsteking die al voor meerderen op deze wereld het einde van het aardse leven is geworden. Niemand

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementenprijs € 7,- per jaar.

Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

heeft hier een blijvende stad. Dat door genade gezocht zou mogen worden de toekomstige stad, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.

Verschijningsdatum volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 17 april verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking. AvH.

KOSTBARE MIDDELEN TEGEN SATANS LISTEN – 18

List tegen arme en onkundige zielen

Brooks schrijft dat onkunde de hoofdweg naar de hel is. Daarom wil de satan onkunde bevorderen. Hij wil dat de middelen om kennis te verwerven verwaarloosd en veracht worden.

Het eerste middel tegen deze list van de satan is met ernst te overwegen dat een onwetend hart een boos hart is. We lezen immers in Spreuken 19:2 'Ook is de ziel zonder wetenschap niet goed.' Een onwetend hart is een duister hart.

Het tweede middel is te overwegen dat onkunde de mismaaktheid of wangestalte van de ziel is. Blindheid misvormt het gelaat. Zo misvormt onkunde de ziel. Een mens zonder kennis is te vergelijken met een werkmans zonder handen, een schilder zonder ogen, een reiziger zonder benen, een schip zonder zeilen, een vleugel zonder vleugels of een lichaam zonder ziel.

Het derde middel is te overwegen dat onkunde de mensen tot voorwerpen van Gods toorn en haat maakt. Blindheid van de ziel maakt gruwelijk in Gods ogen. Brooks schrijft dat de hemel voor onwetenden een hel zou zijn. We lezen in Hosea 4:6 'Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen.' Onkunde is de moeder van de verwoesting.

Het vierde middel is te overwegen dat onkunde een zonde is die tot alle zonden leidt. In de onkunde ligt de kiem van alle zonden. Onkunde kan brengen tot vervolging van Gods kinderen. In Johannes 16: 2 en 3 staat

VAN DE ADMINISTRATIE

In de afgelopen periode hebben reeds een groot aantal abonnees hun abonnementsgeld betaald. Met deze betalingen kwam tegelijkertijd een grote stroom giften mee van in totaal euro 9.471,-. Hartelijk dank voor alle ontvangen giften.

Met vriendelijke groeten,
P.J. Boers

dat vervolging hieruit voortkomt dat vervolgers de Vader en Christus niet gekend hebben. Eerst was de zonde de oorzaak van de onwetendheid, maar nu is de onwetendheid de oorzaak van veel zonden. We lezen in Hosea 4:1 en 2 'Omdat er geen kennis van God in het land is, breken ze door in vloeken en liegen en doodslaan en stelen en overspel doen.' Zien we dit niet bevestigd in Nederland? Een onwetende ziel doet vaak en onbeschaamd veel zonden.

VIJF LISTEN WAARDOOR DE SATAN ARME ZIELEN TEGENHOUDT OM IN CHRISTUS TE GELOVEN.

De eerste list: de satan houdt aan de ziel de grootheid en de walgelijkheid van zijn zonden voor.

De satan probeert de ziel wijs te maken dat iemand die zoveel kwaad heeft gedaan nooit genade door Christus zal ontvangen. De satan zegt dat er wel genade is voor anderen maar niet voor zo'n groot zondaar.

Het eerste middel tegen deze list van de satan is te overwegen dat hoe groter uw zonden zijn, des te meer u de Zaligmaker nodig hebt. Hoe zieker u bent, des te meer hebt u een Heelmeester nodig. We lezen op blz. 263 "Het is de logica van de duivel aldus te redeneren: Mijn zonden zijn groot, daarom wil ik niet naar Christus gaan en durf ik niet op Christus te leunen en in Hem te rusten. Wie de wijsheid heeft die van boven is, spreekt juist andersom: Hoe groter mijn zonden zijn, des te meer heb ik genade en barmhartigheid nodig. Daarom zal ik tot Christus gaan, Die mij vreugde, barmhartigheid en genade wil betonen. Hij vergeeft de zonde om Zijns

Naams wil, en Hij kan en wil niet alleen penningen schuld, maar ook talenten schuld, niet alleen één zonde, maar ook talloze zonden vergeven (Jes. 43: 25; Micha 7:18)."

Het tweede middel is met ernst te overwegen dat de belofte van genade en barmhartigheid gedaan wordt aan wederkerende zondaren. Al bent u nog zo goddeloos, indien u wilt wederkeren, zal de Heere barmhartigheid en vergeving schenken. Grote overtredingen sluiten niet uit van barmhartigheid. Het hardnekkig volharden in de zonde zal uw eeuwige ondergang veroorzaken.

Het derde middel is te overwegen dat de grootste zondaars genade hebben verkregen. Denk bijvoorbeeld aan koning Manasse. Ook Paulus, een vervolger, is barmhartigheid geschied. Christus heeft gaven verworven voor wederhorigen. Een Romeins keizer beloofde een grote beloning te geven aan degene die hem een berucht oproerling levend of dood kon uitleveren. Toen kwam de oproerling zelf om de beloning op te eisen. De keizer schonk hem genade en betaalde de beloning uit. Als een heidense keizer dit al deed, die maar een druppel barmhartigheid en medelijden heeft, hoe zal Christus niet handelen Die al de volheid der genade en barmhartigheid in Zich heeft? Als u zich maar als een oproerling aan Hem wilt overleveren, zult u ondervinden dat Hij gewillig is om te vergeven. Christus wil de grootste oproerlingen in gunst ontvangen. Al ziet de zondaar zwart van het zondevuil, al is hij rood van schuld, de Heere zal boetvaardige zondaren genadig zijn. De witte vlag van genade en barmhartigheid hangt uit voor wederkerende zondaars. We lezen op blz. 267 "Zondaars, er is geen andere weg om door Christus' ijzeren roede niet gedood te worden dan Zijn gouden scepter te kussen.

Het vierde middel is te overwegen dat Jezus Christus nergens in de Bijbel de grootsten der zondaren heeft uitgezonderd van genade en ontferming. Waarom zou u uw eigen ziel dan buiten de barmhartigheid sluiten? Die tot Christus komt, zal Hij geenszins uitwerpen. Al is hij nog zo schuldig, vuil en weerspanning en melaats, zo'n zondaar die komen wil, zal geenszins worden uitgeworpen. Denk daarom niet dat u verworpen zult worden.

Het vijfde middel is te overwegen dat gij voor Christus, hoe groter zondaar gij zijt, des te dierbaarder zult zijn, als Hij u zal beschouwen als de arbeid Zijner ziel. Hoe duurder we iets betalen, des te meer waarde heeft het voor ons. Christus heeft voor de grootste zondaar het hoogste betaald, het meeste gebeden, het diepste gezucht en daarom zijn zij dierbaarder voor Christus dan anderen die minder zondig zijn. De grootheid van de zonden doet de vrije liefde van Christus te helderder schitteren. Hij bewijst de grootste gunst aan hen die het zwaarst gezondigd hebben.

Het zesde middel is te overwegen dat uw zonden, hoe langer u bij Christus wegblijft, steeds groter en sterker zullen worden. Alleen het geloof in Christus doet een mens over zonde, satan en wereld triomferen. De meest gelovige ziel is de meest gedode ziel.

Het zevende middel is te overwegen

dat er niets in Christus is om de grootste zondaren te ontmoedigen om in Hem te geloven. Er is wel alles in Hem om de grootste zondaar aan te moedigen in Hem te geloven, op Hem te leunen en in Hem te rusten tot zaligheid. Niets in Zijn ambten ontmoedigt om in Hem te geloven, juist het tegendeel. Bent u ziek? Christus is de Medicijnmeester om u te genezen.

Het achtste middel is met ernst te overwegen dat het absoluut noodzakelijk is om in Hem te geloven. De hemel kan geen ongelovigen herbergen. De ongelovigen zullen in de hel zijn. Wie niet in de Zoon gelooft zal het leven niet zien, de toorn Gods blijft op hem.

We lezen op blz. 272 "O zondaars, de wet, het Evangelie en uw eigen consciëntie hebben het oordeel der veroordelenis over u uitgesproken, en er is geen ander middel om dit oordeel weg te nemen dan het geloof in Christus."

Ds. A. van Heteren.

DE VRUCHT VAN JEZUS' LIJDEN

Het gedeelte van het formulier wat we nu gaan overdenken moet ons leiden naar Exodus 3. De Heere sprak vanuit de brandende braambos tot Mozes: trek de schoenen uit van uw voeten, want de plaats waarop gij staat is heilig land. Heilig land kunnen de plaatsen worden genoemd, waar de Heere Christus geleden heeft, waar Hij bijzonder de last van de toorn van God gedragen heeft. Gethsémané en Golgotha zijn sprekende plaatsen. Hoe wordt het ons getekend door Olevianus de opsteller van het formulier. Wanneer dit gedeelte meer sprak en de beleving erop afgestemd zou zijn, dan zou het er in het kerkelijk leven heel anders uitzien. Noodzakelijk is het om na te gaan of onze avondmaalsgang avondmaalsbeleving laat zien. Wat die beleving inhoudt, mag in de prediking niet ontbreken. Wanneer dit opgevat wordt als een geringe zaak, dan kan de vraag gesteld worden: waarom wordt dan het formulier in de dienst nog gelezen? Lettend op vele werkelijkheden vrees ik dat er vorm is zonder wezen. Het verleden mag niet overtrokken worden, maar van Woord- en avondmaalsvrucht werd gehoord. Met vermaak kon een predikant of ouderling ernaar luisteren. Gode zij dank is het niet weg, maar toch min-

der. Ook het verstaan wat het formulier aangeeft. Hoe aangrijpend was het lijden van Christus in de hof van Gethsémané. Daar werden Zijn zweetdruppels, droppelen bloed. Dit geschiedde door het dragen van de zonden en de last van de toorn van God. hoe aangrijpend waren beide zaken voor Hem. Het deed Hem zelfs bidden en smeken: Vader, of Gij wilt dezen drinkbeker van Mij wegnemen, doch niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede. Zwaar viel het lijden voor Zijn gemoed. De zonde heeft ontzaglijk veel gedaan. Wat moest daarvoor geleden worden. Hij wilde het doen als Middelaar. Welk een grenzeloze liefde. In het formulier worden we ook gewezen op een ander moment in de hof van Gethsemane. Jezus' binding door mensenhanden. Gelijk bij andere zaken die plaatsvonden lezen we het voegwoord: opdat. Gewezen wordt op het doel van het verlossingswerk van Christus. Wat ligt er in het woord 'opdat' opgesloten. Onuitsprekelijke troost. Wat bewerken die gebonden handen. Ontbinding en zo bevrijding van de zondenslavernij. Wie het kent, belijdt het al meer: ik heb mezelf vrijwillig en moedwillig geslagen in de banden van de zonde, schuld en oordeel. Maar nu door Jezus' binding vrijge-

maakt. De geloofsjubel van Jesaja wordt verstaan: maar om onze overtredingen is Hij verwond, om onze overtredingen is Hij verbijzeld, de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Het 'Ik voor u' blijft spreken en doorwerken in betekenis en geloof. Zo ook dat Christus ontallijke smaadheden geleden heeft. Wat onderging Hij voor Kajafas, Herodus en Pilatus. Men bespote Hem, hoonde Hem, spuwde Hem. Men heeft Hem aangetast in Zijn ambt als Profeet, Priester en Koning. Hij doorstond het alles. Het doel bleef Hem voor ogen staan: opdat de Zijnen nimmermeer te schande zouden worden. Allen hebben zich dit waardig gemaakt door de dwaasheid van de zonden. Maar door Zijn lijden geschiedt het niet. Voor de rechter Pontius Pilatus werd hij ter dood veroordeeld. Hij boog het hoofd. Jezus Christus hoorde in het vonnis klinken het vonnis van Zijn Vader als Rechter. Gij zijt des doods schuldig. Er kwam geen appèl! Hij deed Zijn mond niet open. Aanvaardend het doodsvonnis ging Hij naar het kruis. En dan klinkt het weer: opdat wij voor het gericht van God zouden vrij gesproken worden. Leest daar niet overheen. Het wijst op en het spreekt van de onontkoombaarheid aan het gericht van God. Voor de rechterstoel des Heeren worden we gedagvaard. Het oordeel Gods hebben we eeuwig verdiend. De deugden van de Heere: Zijn rechtvaardigheid, en heiligheid, Zijn wet verklaren ons schuldig. En onder die schuld komen we nimmer uit. We kunnen onder het rechtvaardig oor-

deel niet bestaan. Dit is geen ouderwetse belijdenis, het staat geschreven! De Geest van de Heere overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel. Maar richt ook het oog op de straf-aanvaardende Christus. De Borg en Middelaar. Wat gaan we dan de Schrift rijk lezen. Want de Schriften getuigen van Hem. Welk een woorden lezen we van Hem. Door Hem als de schulddragende is er voldoening en verzoening, want Hij is het Lam Gods dat de zonde wegneemt en voorgoed wegdraagt. De zonden verdwijnen door Hem. Vandaar dat er door Zijn lijdensgang en Zijn schuld-aanvaarding vrijspraak is. Vrijspraak van schuld en straf en een recht op het eeuwige leven. De Heilige Geest drijft het zondaarshart naar Christus en Zijn werk. En het komen tot Christus beschaamt niet. Hij verwerpt niet, Hij maakt Zich kenbaar als Borg en Middelaar en verklaart: door Mij kunt u en zult u voor de Heilige rechtvaardige God bestaan. U bent vrij door Mij. De Heilige Geest leert daar amen op zeggen en verzegelt het aan elke avondmaalsbediening. Onderstreept wordt wat Jezus gezegd heeft: gij zijt rein om het Woord dat Ik tot u gesproken heb. En gelijk Israel schulde achter het bloed van het Lam, zo komt men regelmatig tot het bloed van Jezus Christus en Zijn Hogepriesterlijk werk. Daardoor alleen is de toorn van God gestild. Daarom wordt men verkwikt door 's Heeren heil en zal men leven tot in eeuwigheid. Het geloof daarin maakt ons ootmoedig maar ook vertrouwend voor leven en sterven.

Ds. M.C. Tanis

Sommigen werpen tegen dat boeken gebreken hebben. Daarover lezen wij op blz. 25 "Dat kan wel waar zijn, maar moeten we weigeren God te loven voor de bloemen en het koren omdat er wat onkruid in de tuin staat en distels in het veld? Benadeel uzelf niet: koop, lees, vind uw vermaak erin." Greenhill noemt Sheppard een bijzonder godvrezend man. Hij kent de bedrieglijkheid van het menselijk hart en is in staat om de donkere hoeken van die kleine wereld te verlichten. Hij weet de wankelende zielen zekerheid te geven. Eigenlijk noemt Greenhill het overbodig het boek van Sheppard aan te bevelen, want de waarheid heeft het recht om zonder paspoort te reizen. Maar hij noemt het toch een goede gewoonte dit te doen.

Inhoud

Het boek bevat de volgende hoofdstukken:

- 1 Er is een God, Die zeer heerlijk is.
- 2 Deze God heeft in het begin het hele menselijke geslacht geschapen in Adam en Adams staat was zeer heerlijk.
- 3 Het hele menselijke geslacht is uit die staat gevallen in een bodemloze afgrond van zonde en ellende.
- 4 De Heere Jezus Christus is het enige middel om uit deze staat verlost te worden.
- 5 Zeer weinigen worden uit deze jammerlijke staat door Christus verlost en deze verlossing gaat met veel moeite gepaard.
- 6 De belangrijkste oorzaak dat zovelen sterven en omkomen in deze staat, ligt in henzelf, en wel om de volgende redenen:
 - a vanwege hun vreselijke onwetendheid kennen ze hun ellende niet; of
 - b vanwege hun vleselijke zorgeloosheid voelen ze hun zonde en ellende niet en zuchten ze er ook niet onder; of
 - c vanwege hun vleselijk zelfvertrouwen proberen zij zichzelf door het doen van hun plichten uit deze ellende te verlossen als ze hun ellende zien en gevoelen; of
 - d vanwege hun valse geloof, waardoor ze te spoedig de verdiensten van Christus aangrijpen en daarop vertrouwen, wanneer ze inzien en gevoelen dat ze zichzelf niet kunnen helpen.

Er is een God, en deze God is zeer heerlijk.

In dit hoofdstuk wordt op blz. 30 de vraag behandeld, waarmee velen

THOMAS SHEPPARD.DE WARE BEKERING-2

In dit tweede artikeltje over het opnieuw verschenen boek willen wij u iets doorgeven over de inhoud hiervan. Na de biografische inleiding volgt een voorwoord door W. Greenhill.

Voorwoord

In dit voorwoord wordt grote waardering verwoord voor een overvloed aan geestelijke traktaten die in de tijd van Sheppard verscheen. We lezen op blz. 22 dat ze kostelijke, zielsvertroostende en consciëntieonderzoekende waarheden bevatten. Het zijn middelen om dwalingen van hart en ziel te ontdekken en te voorkomen. Op goede gronden wordt onderscheid gemaakt tussen ware genade en alle

schijn geloof, en uiterlijk vertoon. In het voorwoord wordt ertoe aangespoord de waarheid te waarderen boven alle ondermaanse dingen. Goede boeken hebben grote waarde. De Heere dient erkend te worden voor het feit dat Hij mensen in staat stelt om zulke boeken te schrijven. Zo worden kostbare schatten doorgegeven in aarden vaten. Boeken die de waarheid uitleggen en toepassen kunnen niet hoog genoeg gewaardeerd worden. De Heere dient geprezen te worden voor Zijn Woord en voor de goede boeken die daaruit voortkomen. De Heere wil dat Zijn dienstknechten gewaardeerd worden voor hun arbeid en hun geschriften.

aangevallen worden: 'Is er wel een God?' We lezen dan: "Het licht van de natuur toont inderdaad aan dat er een God is. Hoevelen zijn er echter die door walgelijke zonden, tegen hun geweten in, bijna al het licht van de natuur uitblazen en vernietigen. En dat is er de oorzaak van dat zij, als ze hun hart zouden onderzoeken, toch tot de ontdekking zouden komen dat ze heimelijk argwaan koesteren en dat ze zich afvragen of er een God is, al durven ze niet tot de conclusie te komen dat er geen God is, omdat ze nog enig licht bezitten, hoewel vaag." Dat God er is blijkt uit Zijn werken. Als ergens een mooi huis staat blijkt daaruit dat er een bouwer aan het werk is geweest. Uit de schepping blijkt dat er een wijze Bouwmeester aan het werk is geweest. Dat God er is blijkt ook uit Zijn Woord. Het Woord laat zien wat er in het hart leeft van de mens. Dit kan alleen afkomstig zijn van de alwetende God.

Dat er een God is blijkt ook uit de kinderen die uit God geboren zijn. Zoals de mensen op deze aarde komen zijn zij totaal verdorven. Sommigen worden door God bekeerd.

Ook het geweten van een mens zegt dat er een God is. Bij een onweer of een grote plaag wordt erkend dat God er is. De Heere laat het geweten spreken.

Het is een godslasterlijke gedachte te denken dat er geen God is. Mensen die dat doen zijn erger dan duivelen, want die geloven en sidderen. Goddeloze mensen wensen dat er geen God is om te straffen. Als er geen God zou zijn, dan zou er ook geen hemel of hel zijn. Sheppard legt dan de vinger bij mensen die wel belijden dat God er is, maar in de praktijk van het leven geen rekening met Zijn bestaan houden. Zulke mensen eren geld, genot, eer en wellusten. Is dat bij u ook het geval?

Sheppard spoort aan God te zien en te aanschouwen in Zijn werken. Als u kijkt naar het hemelgewelf, zeg dan: Waar is de grote Bouwer Die dit gemaakt heeft? We lezen op blz. 36 van een ontzettende werkelijkheid: "Mensen zondigen en God ziet toornig op hen neer, en dat doet de duivelen sidderen. Toch heeft het hart van de mensen niet, omdat ze Hem niet zien."

Sheppard spoort de lezers aan God als hun God te kiezen. Weg met al uw afgoden, wendt u tot deze God.

Het bestaan van God is tot troost voor hen die alles voor God verlaten heb-

ben. Vervolgens schrijft Sheppard over *Gods heerlijkheid*. God is heerlijk in Zijn wezen, in Zijn eigenschappen, in Zijn personen en in Zijn werken. Gods heerlijkheid in Zijn wezen kan door de mens niet bevat worden. Een kleine schelp kan immers ook nooit de zee bevatten. Sheppard noemt de volgende eigenschappen van God: God is een Geest, Hij is een levende God, een oneindige, een eeuwig, een algenoegzaam, een almachtig, een alziend, waarachtig, heilig, rechtvaardig en barmhartig God. We lezen op blz. 40 over de alziende God: "Vrees daarom te zondigen, tenzij u de een of andere verborgen plaats kunt vinden waar het oog van God u niet kan waarnemen." Het dient tot verwondering dat de Heere "Zich verwaardigt neer te zien op zulke wormen zulke methopen, zulke melaatsen als wij zijn."

Deze God heeft de hele mensheid in het begin in een zeer heerlijke en gelukkige staat en naar Zijn beeld en gelijkenis geschapen.

We lezen in Prediker 7:29 dat God de mens recht gemaakt heeft. De mens blonk zeer heerlijk toen hij uit Gods handen kwam. De mens is geschapen naar Gods beeld dat zich vertoont in het verstand, de genegenheden, de wil en het leven van de mens. Er was geen verdriet, ziekte, vrees, tranen, dood, hel en deze zouden er ook nooit geweest zijn als de mens staande was gebleven. Maar schrijft Sheppard, de rechtvaardigheid van de tweede Adam overtreft de rechtvaardigheid van de eerste Adam. Gods kind is gelukkiger en heiliger in de tweede Adam dan de eerste Adam in zichzelf ooit was.

De gevallen mens schaamt zich voor heiligheid en niet voor de zonde. Men schaamt zich om tegen de heersende algemene zonden in te gaan. Er is schaamte om in een slecht gezelschap over geestelijke zaken te spreken en men wil schuilen achter het gezegde geen paarden voor de zwijnen te willen werpen. Velen schamen zich voor de godsdienst. Zij die heiligheid haten dienen bestraft te worden alsook hen die zich tevreden stellen met een bepaalde mate van heiligheid.

BRIEVEN AAN OUDERS (3)

Er is er nog een, die de "zevende van Adam" is. Maar dan in de lijn van Seth. Het is Henoch. In het nageslacht van Seth is een groot keerpunt geko-

Drie soorten belijders dienen bestraft te worden:

Ten eerste: Vormelijke belijders dienen bestraft te worden. Hij stelt zich tevreden met zoveel heiligheid dat die hem nog eer aandoet. Men heeft alleen de naam en de vorm, maar niet de kracht en de beoefening van de godsdienst. Zulken willen door de godsdienst aanzien verkrijgen. Zij bedekken zich met de vijgenbladeren van algemene rechtschapenheid om hun naaktheid te bedekken. In hun eigen woning doen zij heel anders dan in gezelschap.

Ten tweede: Er zijn ook schuldige, zichzelf veroordelende belijders. Zij gaan verder dan de naambelijder. Er zijn zondaren die de zonde verlaten zoals een hond die zijn vlees verlaat, niet omdat hij het vlees niet zou lusten maar omdat hij de knuppel vreest. Hij wil niet leven naar Gods wet, maar moet leven naar Gods wet. Dingen worden gedaan om het geweten de mond te stoppen. Maar de Heere zal over zulken oordelen.

Ten derde: Er zijn ook vrome schijnheilige belijders. Dit zijn treurende en vrome huichelaars. Zij worden achtervolgd door vrees voor de hel. We lezen op blz. 51 "Hij werkt om zoveel heiligheid te verkrijgen dat die hem nog net zalig kan maken en hem ten slotte naar de hemel zal brengen." Zulken vragen naar de minste mate van genade en naar het kleinste kruimeltje geloof. Ze streven niet naar heiligheid om Christus erin te verheerlijken, maar naar heiligheid in die mate dat ze gered zullen worden. Gods kind handelt uit liefde tot Christus en een vrome schijnheilige belijder handelt uit eigenliefde om behouden te worden.

Sheppard roept op tot arbeid om het beeld van God weer vernieuwd te krijgen. Van nature doet de mens zijn best om te leven naar de wijze van de wereld. Sheppard roept op om de zonde te beteugelen en te doden, een teder hart te verkrijgen dat gevoelig is voor de minste zonde en om de Heere Jezus te zien in Zijn heerlijkheid opdat er verandering zou komen naar Zijn beeld.

Ds. A. van Heteren.

men. Men begon de Naam des HEE-REN aan te roepen. De Pinkstergeest is er reeds. Gevallen Adamskinderen, zij die dood zijn in zonden en misda-

den, worden levendgemaakt, in beginsel herschapen en hersteld. Het grote voorbeeld daarvan is Henoeh. Hij was 65 jaar oud toen zijn zoon Methusalah geboren werd. Daarna wandelde Henoeh 300 jaar lang met God. Dus al die jaren door verkeerde hij met God en God met hem. Beide tezamen, onafscheidelijk, en dat omgaan met God was Henoehs lust en vermaak.

Toen aan het einde van al die jaren is hij met God de hemel ingewandeld. Henoeh heeft de dood niet gezien. Met ziel en lichaam beide ging hij de hemelzaal binnen. Hier was de triomf van Gods genade. O neen – Henoeh werd niet zo maar zalig. Sion wordt slechts in de weg van recht verlost. Christus, de beloofde Verlosser zou de prijs der ziele, dat rantsoen ook voor Henoeh aan God voldoen.

Welk een kostelijk voorbeeld hebben Methusalah en de andere zonen en dochters van Henoeh in hun vader gehad. Ze zijn aanschouwers geweest van het wandelen met God van hun vader, van zijn godzalige levenswandel. Alles onder het wandelen besprak hij met zijn God. Hij maakte niet zelf de dingen uit. In alles vroeg hij naar de wil van de Heere. Heel de opvoeding was een zaak van gebed. Ook daarvoor had hij God nodig, Gods

wijsheid en Gods bekwaming.

Ouders, zijn ook wij zulke levende voorbeelden?

We redden het niet met wat godsdienstigheid en rechtzinnigheid. Denk eraan, vader, moeder, dat onze kinderen door alle schijn heenprikken.

Doen godvrezende ouders het dan altijd goed? Gaat het nooit verkeerd? O als de zaligheid van onze kinderen zou afhangen van onze opvoeding dan werd er niet een zalig. Doch onze kinderen zien dan wel tranen in onze ogen. Laten we niet te groot zijn om schuld te belijden tegenover onze kinderen. Nu kunnen we gaan wegschuielen achter onze onmacht om met God te wandelen. Het niet-kunnen én het niet-willen laat dat toch vastnoeren aan Gods genadetroom. U hoeft niets van uzelf te verwachten. Omdat alles genade is, moogt u alles van de Heere verwachten. Weet dat Gods verborgen omgang zielen vinden waar Zijn vrees in woont.

Erg zou het zijn als ouders voor hun kinderen een struikelblok zouden zijn. Een goed voorbeeld doet goed volgen. O neen – genade is geen erfgoed. Echter – gezegend zijn die kinderen waarvan vader en moeder als Henoeh wandelen met God.

Ds. P. van Zonneveld

we op grond van de bijbel dit niet zo hoog aanslaan. Nooit zullen we langs deze weg tot zaligmakende kennis van God komen. Zelfs in het gewone maatschappelijke leven zijn we niet in staat om op een goede manier gebruik te maken van deze overgebleven flarden van Godskennis en wetskennis. De Schrift zegt heel duidelijk dat wij deze kennis bezoedelen en in ongerechtigheid ten onder houden. (Rom. 3) Calvijn zegt: "Het is een verschrikkelijke bron van allerlei afgoderij en bijgelovigheden." Voor de prediking is het van belang hoe we hier mee omgaan. Niet als een opstapje tot de wedergeboorte, maar wel een bewijs van onze schuld. Wij zondigen tegen licht en beter weten in!

Niet door de wet

Het gaat in artikel 5 over de wet als eventueel "herstellingsmiddel".

Kunnen we d.m.v. de heilige wet uit onze ellende raken? "Ja", zeggen de remonstranten, "de onderhouden van de tien geboden is een middel ter opwekking van de wedergeboorte". God zou het onderhouden van de wet laten vergezellen met Zijn meewerkende genade. Dit is een typische list van de duivel, om van de wet een evangelie te maken. Onze Dordtse vaders hebben het opgenomen voor de heldere onderscheiding van wet en evangelie. In artikel 5 geven ze aan wat de wet doet en wat de wet niet kan doen. De wet ontdekt aan de zonde, overtuigt van onze schuld. (Rom. 3:20; 4:14; 5:20; 7:7) Calvijn zegt: "De wet werkt als een spiegel, als je erin kijkt door het licht van Gods Geest, dan zie je hoe vuil je bent, machteloos om het goede te doen, vol van ongerechtigheden, daarom vervloekt in de ogen van een heilig en rechtvaardig God". De wet werkt niets dan nood, dood, zondebesef, ellende. Alle eigen hoop en waardigheid, eigengerechtigheid doodt zij. Zij reikt geen evangelie aan. Wat blijft er dan over? Een diep, schuldige ellendige zondaar, die niet weet hoe hij ooit aan Gods eisende recht kan voldoen. Moet je dan zo verder? Och, dan kun je niet meer verder. Dan zal er een antwoord moeten komen van Gods kant. Roep dan: "Och Heer", och wierd mijn ziel door u gered!" Hoe? Niet door de wet, die snijdt alles af, die doodt en verdoemt, maar door het evangelie des Geestes.

Door Geest en Woord

Eerst de Geest. Waarom? Omdat de

DORDT VOOR JOU (14)

Lezen: D.L. H. III/VI paragraaf 4 – 7

Vorige keer hebben we jullie laten lezen in de zwarte bladzijden van jullie levensboek. Ben je geschrokken? Heb je erover nagedacht? Komt de vraag bij je boven: Hoe zal het ooit goed komen tussen God en mijn ziel? In het hoofdstuk, dat we behandelen, wordt daar een antwoord op gegeven. Er wordt heen gewerkt naar het hart van het Evangelie. Dit gebeurt in de bijbelse lijn van de rechte verhouding tussen wet en evangelie. De wet is de naald, die plaats maakt voor de rode draad van het evangelie (Erskine). We leggen aan onze Dordtse Vaders de vraag voor: hoe ontvang je zaligmakende kennis van God?

Niet door het licht der natuur

Is er dan geen lichtpuntje in de duiste-

re grot van het verdorven menselijk hart? "Ja", zegt Rome, "er is sprake van natuurlijke kennis van God." Dat is ingeschapen en kan verder ontwikkeld worden door ons denken. "Ja", zeggen de remonstranten, "door onze schepping kunnen we het goede van het kwade onderscheiden." We dienen daar goed gebruik van te maken, als een opstapje naar de wedergeboorte. Het natuurlijke licht dat we hebben is een aanknopingspunt voor de goede geloofsbeslissing. Hoe hebben onze vaders daar op gereageerd? Je kunt dat lezen in artikel 4. Ze ontkennen niet dat er enig licht der natuur is, enige kennis van God, een besef van God. Door het geweten is er ook enig onderscheid tussen goed en kwaad. Ieder mens doet dan ook een serieuze poging om uiterlijk goed te leven. Toch moeten

remonstranten zoveel in de mens leggen. Als je maar goed je best doet, dan komt God er wel in mee. Onze belijdenis benadrukt dat we afhankelijk zijn van het vrijmachtige werk van de Heilige Geest. De Geest werkt wel door middel van het Woord. Gods Woord wordt gezonden naar mensen, die God zelf uitkiest. Hij doet dit niet op grond van enige waardigheid van een bepaald volk of ras, ook niet omdat er mensen zijn die beter gebruik maken van het licht der natuur dan anderen. Als God Zijn Woord zendt, dan is dat onverdiende verkiezende genade. Hoe kom ik nu tot de zaligmakende kennis van God? Artikel 6 geeft ons antwoord: "Door Geest en Woord, welke is het evangelie van de Messias, waardoor het God

behaagd heeft de gelovige mensen, zalig te maken." Dordt wijst ons erop dat de wet daarin een voorbereidende, ontdekkende, dodende functie heeft. Zij geeft echter geen uitkomst, geen licht. Het licht komt tot ons door middel van het evangelie. Wet en evangelie moeten geprekeerd worden. Thomas Boston zegt: "Alleen overtuigde zondaren zullen tot Christus komen." Rutherford schrijft: "Niemand begint lachende tot de Zaligmaker te komen. Allen die zich tot Hem wenden, komen met betraande ogen." Hoe dit gaat? Daarover de volgende keer meer.

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

DE DRIE STUKKEN (1)

Onder de lezers van Bewaar het Pand zal er wel niemand zijn die niet weet wat er bedoeld wordt met 'de drie stukken'. Ooit hoorde ik een preek naar aanleiding van de tweede vraag met het antwoord uit de Heidelbergse Catechismus, waarvan de punten waren: 1) het ene nodige, 2) de twee wegen en 3) de drie stukken. En toch was dat voor de hoorders geen geheimtaal. Ieder wist waarover het ging. We hebben het dus over de drieslag uit Zondag 1 van de Catechismus. De zondagsafdeling die als de enige troost van de christen noemt: het eigendom van Jezus Christus te zijn in leven en in sterven. Vervolgens wordt gevraagd: "*Hoe veel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in deze troost zalig leven en sterven moogt?*" Met als antwoord: "*Drie stukken. Ten eerste: hoe groot mijn zonde en ellende zij. Ten andere: hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost worde. Ten derde: hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn.*" Ellende, verlossing en dankbaarheid. Dat zijn de drie stukken!

Over die drieslag verscheen enkele weken geleden een kleine brochure. Het opschrift ervan luidt: '*Een oude drieslag als theologisch paradigma in de twintigste eeuw*'. Het bevat de rede die uitgesproken werd door dr. W. Verboom toen hij op 6 december 2002 het ambt van buitengewoon hoogleraar aanvaardde aan de Universiteit van Leiden. Zoiets als zijn wetenschappelijke 'intreepreek' dus.

Dr. Verboom, die hoogleraar is vanwege de Gereformeerde Bond, sprak daar in Leiden over de kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid. Ik moet zeggen dat ik het als een positieve verrassing heb ervaren dat bij die gelegenheid over zo'n bevindelijk thema werd gesproken.

Wat was het precieze onderwerp van die inaugurele rede? Dr. Verboom had een onderzoek gedaan naar de manier waarop in ons land in de twintigste eeuw over die drieslag is geprekeerd. Wel zeventig catechismusverklaringen en andere geschriften heeft hij onderzocht op dit thema. En het resultaat van zijn onderzoek heeft hij beknopt in zijn intreerede verwerkt. Op grond van zijn speurtocht onderscheidt hij vijf verschillende manieren (vijf modellen) waarop in de vorige eeuw gesproken en geprekeerd werd over de drieslag 'ellende, verlossing en dankbaarheid'. Het ligt in mijn voornemen om in een serie artikelen nader in te gaan op deze belangwekkende rede van prof. Verboom. U zult het met me eens dat het hier over de meest belangrijke dingen gaat. De wijze waarop we spreken en denken over de drie stukken heeft alles te maken met onze gedachten aangaande de toe-eigening des heils, het werk van Gods Geest in het leven van een zondaar. Het luistert hier nauw. Terecht spreekt Verboom in zijn inleiding over 'een weerspiegeling van de geloofsbeleving'.

Vijf modellen dus. Aan elk heeft hij ook een naam gegeven. Het eerste

model typeerde hij als de *bevindelijk-chronologische opvatting*. De aanhangers ervan zijn van mening dat, om waarlijk getroost te zijn, de genoemde stukken ellende, verlossing en dankbaarheid op een bevindelijke, dat wil zeggen een innerlijk doorleefde wijze gekend moeten worden. En tevens dat deze beleving een chronologisch karakter draagt. Dat betekent: eerst dient men zijn zonde en ellende te leren kennen, daarna de verlossing ervan door Jezus Christus en daarna de dankbaarheid voor deze verlossing. Het één is voorwaarde voor het ander. Als voorbeeld noemde dr. Verboom te naam van ds. G.H. Kersten. Maar ook komen hierbij ter sprake de catechismusverklaringen van bijvoorbeeld de predikanten I. Kievit en J. van Slidregt (ned. herv.), S. van der Molen (chr. geref.) en J.W. Kersten en L. Huisman (ger. gem.). Het is een opvatting, aldus dr. Verboom, waarbij veel nadruk ligt op de kennis van de ellende. Die kennis is namelijk blijvend, ook als men van verlossing in Christus weet. "In het leven van de gelovige wordt deze kennis van de ellende steeds meer verdiept."

De tweede opvatting vinden we meer bij Abraham Kuyper en zijn volgelingen. Het is de opvatting *vanuit de leer van de veronderstelde wedergeboorte*. Zoals bekend, beschouwde Kuyper de doop als een teken en zegel van de wedergeboorte. Hij achtte het daarom nodig van elk kind dat gedoopt was te veronderstellen dat het wedergeboren was. Totdat in het latere leven het tegendeel blijken zou. De kennis van de hele drieslag achtte hij dus in de kiem ook al aanwezig in de kleine kinderen. Deze opvatting over ellende, verlossing en dankbaarheid was meer verstandelijk dan bevindelijk. De wedergeboren gemeente bezat die kennis. Daarvan moest worden uitgegaan. Kuypers opvatting is in zijn eigen kring wel bijgesteld door theologen als H. Bavinck en A.G. Honig. Zij legden meer nadruk op het element van het zelf-onderzoek.

Bij de derde opvatting behoort vooral de naam van K. Schilder. Het is de benadering *vanuit het verbond*. In de jaren dertig kwam er in de Gereformeerde Kerken steeds meer verzet tegen de gedachten van Kuyper, maar ook tegen de nadruk op het zelfonderzoek. Veel meer moet men, aldus Schilder en anderen, nadruk leggen op het verbond en op de ver-

bondsbeloven. Die beloften zijn er voor heel de gemeente. Nadruk werd gelegd op de eis tot geloof. "Geloven is plicht, niet geloven is zonde." In deze opvatting zette men zich sterk af tegen de bevindelijk-chronologische opvatting. Een klein citaat: "Ellendekennis is ook geloofskennis. Dat ik ellendig ben, weet ik alleen hierdoor dat God zegt dat het zo is." Deze gedachten leven vooral voort binnen de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. Ook de vierde opvatting wordt door dr. Verboom getypeerd als een opvatting *vanuit het verbond*. Maar ze ontstond in een heel ander klimaat. Hij noemt hier de namen van Ph. J. Hoedemaker en G. Oorthuys. We moeten haar vooral zoeken in de Nederlandse Hervormde Kerk. Vooral wordt benadrukt dat iemand zijn ellende nooit recht kan kennen los van de kennis van Christus. "Onder de genade, onder Christus, leert God ons in de spiegel der Wet te meer verstaan dat genade wezenlijk genade is." Opmerkelijk is dat dr. Verboom in het kader van deze opvatting ook de naam van dr. H.F. Kohlbrugge noemt. Verboom erkent dat Kohlbrugge heel onbevangen over een chronologische volgorde in de beleving van ellende, verlossing en dankbaarheid spreekt. Maar – anders dan in het eerste model – zou die orde bij hem nooit een voorwaardelijk karakter dragen. Ook over het leven der dankbaarheid vinden we bij Kohlbrugge andere accenten dan in het eerste model. Tot slot de vijfde opvatting. Het is het model dat geïnspireerd is door de theologie van Karl Barth. Het oude model van de Heidelberger komt bij hem en zijn volgelingen in een heel ander licht te staan. Het heil krijgt universele trekken. Dat betekent: we vinden hier elementen van de leer van de alverzoening. De orde van 'Wet en Evangelie' wordt omgekeerd in 'Evangelie en Wet'. Een andere naam die bij deze opvatting hoort, is die van dr. K.H. Miskotte.

Tot zover een korte weergave van de vijf modellen zoals dr. Verboom ze onderscheidt in zijn oratie. Vijf manieren dus om te (s)preken over de kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid. Nu is het de bedoeling van dr. Verboom niet om aan elk van die benaderingen een even groot recht van spreken toe te kennen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat het ene waar is en dat het andere evenzeer waar is. In de beoordeling van elk van deze

opvattingen zal toch altijd gevraagd moeten worden: hoe spreekt de Heilige Schrift over deze belangrijke aangelegenheid?, wat is de openbaring van de Heere in dezen?, hoe leidt de Heilige Geest zondaren en wat is de weg waarin Hij ze zaligmakend bearbeit? Een andere vraag die ook legitiem is, luidt: hoe hebben onze vadersen deze dingen verstaan?, wat is de lijn die zich in de gereformeerde belijdenis aftekent?, wat hebben de opstellers van de Catechismus, Ursinus en Olevianus, bedoeld met hun nadruk op de kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid? Niet dat zij het laatste woord hebben, dat heeft de Heilige Schrift. Maar wel is het zaak onze Heidelberger eerlijk te bevragen op de intentie waarmee zij is geschreven. Dr. Verboom doet zelf ook een keus. Hij verwijst daarvoor naar de Kerkorde van de Palts uit 1563. Die kerkorde is direct na het verschijnen van de Heidelbergse Catechismus tot stand gekomen en ingevoerd. Ik citeer dr. Verboom in zijn verantwoording. "Ze bevat eerst het *Doopsformulier*, daarna de *Heidelbergse Catechismus* en direct daarna het *Avondmaalsformulier*. Opmerkelijk is nu dat alle drie de onderdelen volgens de drieslag zijn opgebouwd. Zodat ik concludeer: het ene doopgebeuren wil drie dingen zeggen: de *dopeling is ellendig, is verlost en is geroepen tot dankbaarheid*. Het ene avondmaalsgebeuren wil eveneens drie dingen zeggen: de *avondmaalsganger is ellendig, is verlost en is geroepen tot dankbaarheid*. Zo moet ook de drieslag in de *Heidelbergse Catechismus* worden opgevat. Het kind van de gemeente op de leerweg tussen *Doop en Avondmaal* leert: ik ben ellendig, ik ben verlost en ik ben tot dankbaarheid geroepen. Ergo: het drieluik van *Doopsformulier, Catechismus en Avondmaalsformulier* leert ons dat de kennis van één van de drie delen, zonder kennis van de andere delen, een *irrealis (onwerkelijkheid)* is. Hier is *scheiden scheuren*. Het mooie weefsel uit Heidelberg is dan uiteen gescheurd."

Het zal duidelijk zijn: de bevindelijk-chronologische opvatting is niet die van de Gereformeerde-Bondsprofessor in Leiden. Eerder kiest hij voor de benadering die zich zegt te baseren op de verbondsgedachte. Of deze keuze recht doet aan de Heidelberger zelf staat te bezien. Veel waardering

heb ik voor het aan de orde stellen van het thema van de drieslag door dr. Verboom. Ook heb ik respect voor de grondige analyse die hij in zijn rede maakt. Maar zijn conclusie en zijn eigen keuze zou ik, aan de hand van Schrift en belijdenis, graag nader willen toetsen op hun houdbaarheid. In een volgend artikel hoop ik er op terug te komen.

Ds. J.M.J. Kieviet

LCJ KRUISPUNT- CONFERENTIE: BELIJDENIS DOEN

Op D.V. zaterdag 10 mei organiseert het LCJ op twee plaatsen in het land zgn. Kruispuntconferenties rondom het doen van belijdenis. Het thema is: 'Ja, wat zeg je ermee?' – voor God en voor de gemeente. De conferentie duurt van 9.30 – 18.30 uur en de kosten zijn afhankelijk van aantal deelnemers. Maximaal € 25,-. Je wilt graag vanuit het Woord weten, wat de Heere nu vraagt en wat Hij belooft? Nadenken over belijdenis doen kan veel vragen bij je oproepen. Het is goed om samen met andere jongeren je vragen te bespreken en leiding te krijgen vanuit Gods Woord. Schroom dus niet, maar geef je op via info@lcj.nl of 0184-417828/641285. Voor meer info, o.a. een dagprogramma, kun je ook op www.lcj.nl terecht.

OPEN DAG WAARDHEIM D.V. 26 APRIL 2003

Op D.V. 26 april zal op dagactiviteitencentrum Waardheim in Puttershoek, de 6^e Open Dag worden gehouden. Van 10.00 tot 16.00 uur bent u welkom op Groeneweg 10 te Puttershoek. U kunt in Waardheim een kijkje nemen. Op het terrein van Waardheim zal een gezellige verkoping worden georganiseerd met meer dan 80 kramen. Voor de kinderen zijn er weer vele activiteiten zoals: een pony huifkar, een rondrit in een militaire truck en talloze andere leuke spelletjes. We hopen dat u er een "dagje Waardheim" van zult maken. U kunt Waardheim vinden door de borden "Open Dag Waardheim" te volgen vanaf de beide tunnels (Kiltunnel en Heinenoordtunnel). Het adres van Waardheim is: Groeneweg 10, tel. 078-6763444.

GBS: FINANCIËLE ACTIE VOOR ROEMEENSE BIJBELS

LEERDAM – Het bestuur van de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) heeft besloten om een financiële actie te houden voor het verspreiden van Roemeense Bijbels. In het nieuwste nummer van het GBS-blad Standvastig worden de 38.000 donateurs opgeroepen om een gift te geven. Ook aan de kerken wordt om een bijdrage gevraagd.

In een speciale extra brief aan alle donateurs en de kerken wordt erop gewezen dat er in Roemenië nog steeds een groot tekort aan goede Bijbels is. De Trinitarian Bible Society (TBS), zusterorganisatie van de GBS, besloot al enkele jaren geleden om hier iets aan te doen. In samenwerking met een aantal Roemenen werd de bijbeltekst nauwkeurig gecontroleerd en bijgesteld. Al dit werk leidde eerder tot de uitgave van twee Roemeense evangeliën. Nu is de complete Bijbel gereed gekomen.

De GBS wil bereiken dat tenminste elk Roemeenssprekend protestants gezin een complete Bijbel in huis heeft. Maar daarnaast zijn er nog zo ontzaggelijk veel andere Roemenen die Gods Woord ook nodig hebben.

De GBS verspreidt de Bijbels gratis, want de meeste Roemenen hebben het niet breed. De Bijbels worden gedrukt in een grote letter. Dat heeft een reden. Als gevolg van de grote armoede kunnen mensen met een visuele handicap meestal geen bril

kopen. Met steun van de donateurs en de kerken hoopt de GBS zoveel mogelijk mensen in Roemenië van een nauwgezette Bijbel te voorzien. De verspreiding van de Bijbel heeft onder andere plaats via kerken in Roemenië en Moldavië. De onder ons bekende hulporganisaties brengen de Bijbels naar Roemenië.

JAARVERGADERING VGS

De jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal D.V. gehouden worden op **zaterdag 12 april 2003** in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, Ronsseweg 1-3.

Aanvang **09.30 uur**, ontvangst met koffie vanaf 09.00 uur.

Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om ± 12.30 uur.

In deze vergadering zal de heer Prof. Dr. A.M.L. van Wieringen, voorzitter van de Onderwijsraad en hoogleraar onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam, een inleiding verzorgen met als titel:

"Nieuwe verwachtingen aan het onderwijs?"

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid Ds. W.J. Karels. Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten (school)besturen en kerkenraden. Ook alle belangstellende onderwijsgeevenden zijn hartelijk welkom!

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatorisch onderwijs zul-

len tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijk te geven. Het bestuur,

*Ds. M. Golverdingen, voorzitter
Mr. J. Verhoeven, secretaris*

DE CHR. Geref. KERK VAN VIANEN BESTAAT 75 JAAR

Op zondag 16 maart jl. bestond de Chr. Ger. Kerk te Vianen 75 jaar. Op woensdagavond 19 maart jl. belegde de kerkenraad een herdenkingsdienst, waarin de consulent, ds. B. de Romph van Noordeloos, voorging. Tijdens deze dienst gaf ds. De Romph het volgende overzicht.

Het was voor u als kerkenraad en gemeente afgelopen zondag 16 maart een gedenkwaardige dag. Het was die dag 75 jaar geleden, dat de gemeente Vianen geïnstitueerd werd. Al voor die tijd zijn er in Vianen kerkdiensten gehouden. De notulen geven aan, dat op vrijdag 29 dec. 1927 voor de eerste maal een dienst wordt gehouden in in het kerkgebouw van de Ned. Protestanten Bond. Ds. G. Wisse, toen predikant in de Chr. Ger. Kerk te Utrecht gaat in deze dienst voor. Er was ook hier begeerte naar een schriftuurlijk-bevindelijke prediking zoals deze in de afgescheiden kerken werd gehoord. Vanaf die dag wordt 's zondags een preek gelezen door een ouderling uit de Chr. Ger. Kerk te Utrecht. Op 16 maart 1928 breekt dan het moment aan, dat vanuit de moederkerk Utrecht in Vianen de ambten worden ingesteld en de gemeente wordt geïnstitueerd. Het is een klein begin maar onder de zegen des Heeren nam de gemeente toe in ledental. De eerste keer dat de gemeente in het jaarboekje van onze kerken vermeld wordt, telt Vianen 24 doop- en belijdende leden.

Al spoedig komt de behoefte aan een eigen kerkgebouw en dat wordt gerealiseerd op 8 aug. 1930. De gemeente krijgt grond toegewezen aan de Keizerstraat, waarop het nieuwe kerkgebouw opgetrokken wordt. Het is een prachtig plekje in Vianen, waar het kerkje van Vianen gevestigd is. Op 8 augustus 1930 wordt het nieuwe kerkgebouw in gebruik genomen in een dienst waarin ds. G. Wisse voorgaat. Zeven jaar later in 1937 ontvangt de gemeente een eerste voorganger in de eerwaarde heer G.

STICHTING REFORMATORISCH APPEL

De Stichting Reformatorisch Appèl hoopt D.V. tweede paasdag (21 april) een landelijke appèl- en ontmoetings-middag te houden.

Het programma ziet er als volgt uit:

14.00 - 14.30	Opening - Ds. J.P. Boiten 'Ik ben de Opstanding en het Leven'
14.30 - 15.15	Ds. D.J. Budding 'Ik weet mijn Verlosser leeft'
15.15 - 16.15	Pauze (onderlinge ontmoeting)
16.15 - 17.00	Ds. A. Simons 'Levend gemaakt met Christus'
17.00 - 17.30	Sluiting - Ds. A. van de Zwan 'De opstanding der doden'

Plaats: Bethelkerk (Chr. Ger. kerk) te Sliedrecht.

Jong en oud: van harte welkom! Kinderoppas is aanwezig.

Tevens is er een uitgebreide boekentafel (boeken, CD's, bandjes en brochures).

Meer info:

Telefoon: 0184-422448 - Email: sra@filternet.nl

Site: www.jongerenavonden.nl

Rijksen, lerend ouderling naar art. 3 KO. Op woensdag 3 november 1937 wordt hij door ds. A. Zwiep uit IJmuiden tot zijn ambtswerk ingeleid met de woorden uit Deut. 33:10 en 11. De eerwaarde heer Rijksen doet op diezelfde dag intrede met Coll. 4:2-3. Hij mocht de gemeente 6 jaren dienen en is in april 1943 daarna vertrokken naar Ede.

Na weer jaren van vacant zijn ontvangt de gemeente in november 1959 haar tweede predikant in de persoon van ds. A. Zwier die vanuit Zaamslag is overgekomen naar Vianen. Hij heeft de gemeente gediend tot zijn overlijden op 31 jan. 1961. Ds. G. Blom van Meerkerk heeft zijn ambtsbroeder zowel bevestigd als predikant van de gemeente als ook hem naar zijn laatste rustplaats begeleid. Sindsdien is de gemeente vakant gebleven, hoewel zij in ds. G. Blom als consulent een trouwe pastor vond. Naast zijn eigen gemeente in Meerkerk deed hij in die jaren veel werk in Vianen. De ouderen in de gemeente zullen zich die tijd nog wel herinneren.

Niet alleen predikanten hebben de gemeente gediend, maar ook ambtsdragers hebben de gemeente gebouwd. Ik denk daarbij aan broeders die de gemeente in het ambt van ouderling en en/of diaken gediend hebben. Velen van hen zijn reeds door de Koning der kerk van hun post afgelost. Ook vele gemeenteleden hebben zich voor de gemeente ingezet. Het is een knus kerkje, waarin de gemeente iedere zondag samenkomt om het Woord Gods te horen. Een paar jaar moest het kerkgebouw uitgebreid worden en is er bij de ingang een portaal aan gebouwd, zodat er meer ruimte in de kerk kwam.

Vianen is een kleine gemeente. Zij neemt haar eigen plaats in in ons kerkverband en ook in de classis Utrecht. Een gemeente die voluit wil staan op de grondslag van Schrift en belijdenis en die de beginselen van 1834 voorstaan. We weten, en dat hebben de broeders herhaalde malen ook op de classisvergadering naar voren gebracht, van uw zorgen over de ontwikkelingen binnen ons kerkverband. U staat van harte de oude waarheid voor en u begeert deze lijn ook te midden van alle verwarring en verschuiving op het kerkelijk erf te bewaren. We zijn dankbaar (en dat mag ik wel als consulent en afgevaardigde van de classis zeggen), we zijn dankbaar dat u onze kerken trouw

gebleven bent. Vianen is nooit een grote gemeente geworden. Het is ook geen gemeente met dikke gedenkboeken. Toen ik dat op me liet inwerken, werden mijn gedachten heengeleid naar een woord dat in een van de brieven aan de Kl. Aziatische gemeente (Sardis) gericht was: "gij hebt kleine kracht, maar gij hebt Mijn Woord bewaard en hebt Mijn Naam niet verloochend". Ik weet wel, dat is geen prestatie maar gratie. Het is ook terecht wat de kerkenraad in zijn laatste kerkblad schreef: "dat we als gemeente dit jubileum mogen gedenken is geen verdienste, want als het daarvan zou afhangen zou de kerk reeds lang opgehouden hebben te bestaan. Het is echter door Gods goedheid en trouw, dat we nog tot op dit ogenblik van zondag op zondag mogen vergaderen rondom het Woord". Wat zou het een voorrecht zijn, wanneer de Heere dat vanavond van de gemeente Vianen zou zeggen. U mocht nog gemeente zijn en dat brengt tot stille verwondering. Dan is er geen reden om vanavond in de mens te eindigen en ons zelf te verheffen. Maar Soli Deo Gloria, Gode alleen de eer!

Als uitgangspunt voor de herdenking nam ds. De Romph Hab. 3:2, het gebed van Habakuk: "Heere, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o Heere, behoudt dat in het leven in het midden der jaren; maak het bekend in het midden der jaren; in de toorn gedenk des ontfermens". De profeet stond aan de vooravond van de ballingschap. Profetisch zag hij reeds de Chaldeeuwse legerbenden Juda binnenvallen en de stad en tempel verwoest worden. Habakuk had het er moeilijk mee. Hij worstelde met het Godsbestuur zoals Asaf in de 73^e psalm. Het stormde in de ziel van Habakuk en hij vroeg zich af, waarom God die tegenheen hen in zulke mate zond. De tekst leek wel voor die dag geschreven, want op diezelfde dag brak in Irak de oorlog uit.

Maar evenals Asaf zag de profeet de Heere zitten in Zijn heilige tempel en toen moest hij zwijgen. Hij zwijgt onder Gods oordelen, want het is verdiend. Het volk van Juda heeft het zich waardig gemaakt. De Heere zou geen ontrecht doen, als Hij met Zijn gerichten zou doortrekken. En dat drijft hem in de binnenkamer. Hij bidt tot zijn God. Hij bidt. En dan is het niet om vrede; niet of de Heere hen wil verlos-

sen van die Chaldeeuwse legerbenden. Hij vraagt niet om afwending van het oordeel, maar of de Heere Zijn werk in stand houdt. "Uw werk, o Heere, behoudt dat in het midden der jaren; maak het bekend in het midden der jaren". Hij vraagt om twee dingen: of de Heere Zijn werk in stand wil houden en of Zijn werk tot openbaring mag komen. Zijn gebed is: bewaar en vermeerder Uw kerk. Hij bidt om de voortgang van de evangelieprediking. Hij vraagt ook, of het Evangelie gewerkt mag worden in zondaarsharten en of de Heere nog gesloten harten wil openen en zondaren wil toebrengen. Hij bidt om de doorwerking van Gods Geest in harten van zondaren. Hij bidt om bekering. Niet maar een uiterlijke verandering en een uitwendige bekering, want dat is Gods werk niet. Maar Zijn werk. Het gaat om de komst van Zijn koninkrijk ook in de gemeente van Vianen. Het gaat om het verlangen van de bruidskerk naar de Bruidegom. Dat de gemeente echt Maranatha-gemeente mag zijn: "kom Heere Jezus, ja kom spoedig!", omdat de liefde van de bruidskerk is aangewakkerd en ze niet langer zonderde Bruidegom verder zou kunnen.

De pleitgrond in dit gebed is Gods ontfermingen. De Heere is niets aan Zijn volk verplicht. De Heere zou met Juda in het gericht kunnen treden, maar de profeet doet een beroep op Gods ontfermingen. "In de toorn gedenk des ontfermens". En die ontfermingen zijn ten volle geopenbaard in de zending van Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus. En als de profeet zich zo voor Gods aangezicht stelt, dan komt er vrede en rust in zijn ziel. Dan gaat zijn gebed over in een lofzang. Dan bezingt hij niet alleen Gods barmhartigheden maar ook Zijn gerechtigheden. De Heere is recht in al Zijn weg en werk. Dat doet de profeet eindigen in zijn God.

Ds. B. de Romph, consulent

BOEKBESPREKINGEN

John Charles Ryle, Heilig in Hem, 78 blz., € 9,50, Uitgave Den Hertoghouten. Het boekje is vertaald uit het Engels door N.A. Eikelenboom. Oorspronkelijke uitgave: Holiness pp.

15-31, 33-49. We hebben zelf ook het boek in Engels, maar voor wie het Engels niet beheerst is het een goede zaak dat er twee gedeelten uit het boek zijn vertaald die handelen over de heiligmaking. Ryle schrijft beharzenswaardige dingen over het onlosmakelijke verband tussen rechtvaardigmaking en heiligmaking. Hij wijst op de noodzaak van het kennen en beleven van de heiligmaking in dit leven. We geven u een citaat door dat we aantreffen op de blz. 25 en 26 "We moeten heiligen zijn vóór we sterven, willen we hierna heiligen zijn in heerlijkheid. De geliefkoosde gedachte van velen, dat een stervende niet dan alleen de vrijspraak, en de vergeving van zonden nodig heeft om hem geschikt te maken voor het verwisselen van het tijdelijke met het eeuwige, is puur bedrog. We hebben het werk van de Heilige Geest net zo nodig als het werk van Christus. We hebben de vernieuwing van het hart net zo nodig als het bloed der verzoening; we moeten niet alleen gerechtvaardigd worden maar ook geheilgd. Heel vaak hoor je mensen op hun sterfbed zeggen: 'Ik heb alleen de Heere nodig om mij m'n zonden te vergeven en me in de rust te brengen.' Maar die zulke dingen zeggen, vergeten dat de rust in de hemel volkomen nutteloos is als we geen hart hebben om die te genieten! Wat zou iemand die niet geheilgd is, in de hemel doen, mocht het zo zijn dat hij er kwam? Laten we die vraag eerlijk onder ogen zien en er een eerlijk antwoord op geven. Iemand kan met geen mogelijkheid gelukkig zijn op een plaats waar hij niet in zijn element is, waar alles om hem heen niet past bij zijn smaak, zijn gewoontes en zijn wezen. Als een arend gelukkig is in een ijzeren kooi, als een schaap gelukkig is in het water, als een uil gelukkig is in de felle gloed van de middagzon, als een vis gelukkig is op het drogedan, en niet eerder, zal ik toegeven dat iemand die niet geheilgd is, gelukkig kan zijn in de hemel." Op blz. 41 schrijft Ryle terecht dat er veel kerkmensen zijn die op de brede weg wandelen, die leidt naar het eeuwig verderf. Op blz. 56 wordt Owen aangehaald: "Ik begrijp niet hoe iemand een oprecht gelovige kan zijn voor wie de zonde niet de grootste last, het grootste verdriet en de grootste zorg is." Ryle waarschuwt voor het betrouwen op laatste woorden die door een stervende worden gesproken. We lezen op blz. 59 en 60: "Ik weet dat

men het heel graag heeft over getuigenissen die mensen op hun sterfbed afleggen. Men wil steunen op woorden, gesproken in momenten van vrees, pijn en zwakte, om er troost uit te putten als het gaat over de vrienden die men verliest. Ik ben bang dat je in negenennegentig van de honderd gevallen niet op zulke getuigenissen kunt afgaan. Ik vrees, dat op sporadische uitzonderingen na, mensen sterven zoals ze hebben geleefd. Het enige betrouwbare bewijs dat we één zijn met Christus, en dat Christus in ons is, is een heilig leven. Zij die voor de Heere leven, zijn gewoonlijk de enigen die in de Heere sterven. Als we de dood der oprechten willen sterven, moeten we trachten Zijn leven te leven. Het is waar wat Traill zegt: 'De staat van een mens is van generlei waarde, en zijn geloof deugt niet, als hij niet merkt dat de hoop op de heerlijkheid zijn hart en leven loutert.' We moeten heilig zijn, omdat dit het enige bewijs is dat we de Heere Jezus oprecht liefhebben." Tenslotte nog enkele woorden die we lazten op blz. 72: "Heb de mond maar niet vol van het werk van Christus vóór u, als u ons niet het werk van de Geest in u kunt laten zien."

Maarten Luther, Door lijden tot heerlijkheid, 68 blz. € 9,90, Uitgeverij den Hertog- Houten. De ondertitel luidt: Verklaring van Jesaja 53. In Jesaja 53 wordt duidelijk gesproken over het lijden en de opstanding van Christus. In de verklaring van Jesaja 53 klopt het hart van Luthers theologie: 'Hij mijn zonde en ik Zijn gerechtigheid.' In 1544 gaf Luther een uitvoerige latijnse verklaring van Jesaja 53 uit. Enkele jaren later verscheen een verklaring van dit bijbelgedeelte in de Duitse taal, meer meditatief van aard. Deze verscheen in 1539 te Wittenberg. Luther behandelt Jesaja 52:13- 53: 12. In 1953 verscheen een nederlandse vertaling door dr. G. Oorthuys. Deze uitgave verschijnt nu onder de titel "Door lijden tot heerlijkheid." Alleen de spelling is aangepast en enkele verouderde woorden zijn vervangen. De teksten in kleine hoofdletters afgedrukt betreffen Luthers vertaling uit het Hebreeuws. We nemen enkele regels over die Luther schreef ter verklaring van vers 10b *Als Zijn ziel zich tot een schooltje gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen.* We lezen dan op blz. 55 "En hieruit

volgt onwedersprekelijk dat geen mens voor zijn eigen zonde heeft kunnen genoegdoen. Want alleen het lijden van onze lieve Heere Jezus Christus is het rechte, genoegzame lijden tot betaling voor onze zonde en misdaad, gelijk de heilige profeet hier leert." Een goede zaak in de lijdensstijd dit boekje te lezen en te overdenken.

Robert Murray McCheyne, Zo grote zaligheid, 64 blz., € 6,90, Uitgave den Hertog- Houten. De auteur leefde van 1813- 1843. Hij is slechts 29 jaar geworden. Hij was in zijn leven predikant te Dundee in Schotland. Hij heeft grote bekendheid gekregen door zijn lied: 'Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart.' Het boekje dat we nu bespreken is uit het Engels vertaald door G.H.C. Pas-Donker. Het is verschenen in de serie 'Licht op de kandelaar.' Het bevat zes meditaties over Hebr. 4. Op blz. 13 spreekt hij ernstig de kleine kinderen aan. "Kleine kinderen. Er staat een kostelijk woord in Spreuken 8: 'Ik heb lief die Mij liefhebben; en die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.' Maar ach, hoe weinig mensen zoeken Jezus vroeg. Lieve, kleine kinderen, sinds ik hier dominee ben, ben ik het meest bedroefd omdat ik zie dat bijna niemand van jullie acht slaat op deze grote zaligheid. Stel je eens voor dat er een schip aan de kust lag dat klaar was om weg te zeilen naar de hemel. De blauwe vaan wapperde in de wind en alle witte zeilen waren klaar om gehesen te worden. Als dit de enige manier was waarop jullie zalig kunnen worden, hoe vurig zouden we jullie er dan toe bewegen om met je spel op te houden en met dit schip naar de hemel te zeilen. Hoe droevig zou het zijn als jullie om ons lachten of plezier hadden in jullie spel en daarom niet in beweging wilden komen. Hoe zouden jullie dan ontvlieden? Zo is het precies, kinderen. Jezus staat gereed, een grote Zaligmaker. Hij is bereid om jullie naar de heerlijkheid te dragen, maar jullie willen zelfs niet naar ons luisteren, als we jullie van Hem vertellen. Jullie zeggen: 'Er is nog zoveel tijd.' Maar denk eraan dat velen jong sterven. Kijk naar de groene heuvels op het kerkhof. Je zult er veel vinden die kleiner zijn dan jij. Als je zou sterven, hoe zou je dan ontvlieden? En zelfs als je niet sterft, bedenk dan dat je hart elke dag harder wordt. Het wordt steeds meer als een steen. Al je je nu niet laat bewegen om God te zoeken, vrees ik dat je dat ook niet

zult doen als je ouder bent. Bedenk toch: 'Hoe zul je ontvlieden...?' De meditatie is separerend en ontdekkend. Zo lezen we op blz. 25 in een toepassing: "Hoe is het met u, lieve vrienden? Ik vrees dat velen tevreden zijn met het geloof van de natuurlijke mens. Ik ben bang dat de meeste mensen tevreden zijn met verstandelijke kennis of slechts kortdurende,

vleselijke ontroering. Zijn de zaken van het Evangelie u ooit tot aangename spijs geweest? Hebt u ooit gevoeld dat de grote zaken van Christus en de eeuwigheid waar en zeker zijn, omdat ze zo'n overweldigende heerlijkheid hebben? Houd u niet bezig met onbelangrijk werk. Sommigen menen dat ze zeker naar de hemel zullen gaan, omdat ze onder

de prediking van het Evangelie gezeten hebben. Leer hieruit hoe ongegrond deze hoop is. Israël kwam om onder het Evangelie. Duizenden gingen verloren onder de prediking van Christus en de apostelen. En zo kunt u ook onder deze bediening omkomen. Sommigen menen dat ze veilig zijn, omdat ze in het Evangelie geloofd hebben. Bedenk dat het Evangelie tot uw schade zal zijn als het u niet zalig maakt. Als ik niet tot u gesproken had, zou u geen zonde hebben, maar nu hebt u geen verontschuldiging voor uw zonde." Aan het einde van het boekje worden mooie dingen geschreven over de medelijdende Hogepriester. We lezen op blz. 64: "Mogelijk zult u geestelijke smarten moeten doormaken. Verachting, schande, smaad, bespuging. Diepe oorzaken van zielsbenauwdheid. U kunt bezocht worden met wolken, verberging, verlatenheid, bedekkingen van Gods aangezicht. Toch hebt u een medelijdende Hogepriester. Hij kent uw smarten. Hij is bezocht met uw verdrukkingen. Elke zucht die u ontsnapt, vangt Zijn oor op. Elke traan die uw oog vertroebelt, wordt in Zijn fles opgevangen. Elke pijnscheut die uw hart doorsteekt, doet ook het hart van Jezus beven. Als u op deze Hogepriester ziet, zult u van vreugde zingen in de donkerste nacht van tegenspoed. Hij heeft mij liefgehad vanaf het begin van de tijd. Hij heeft mij tot het einde toe lief."

Help ons en bid voor ons is de oproep van de verdrukte en vervolgte christenen in China

De interkerkelijke Stichting China houdt zich reeds bijna 10 jaar bezig met het vertalen en verspreiden van reformatische geschriften

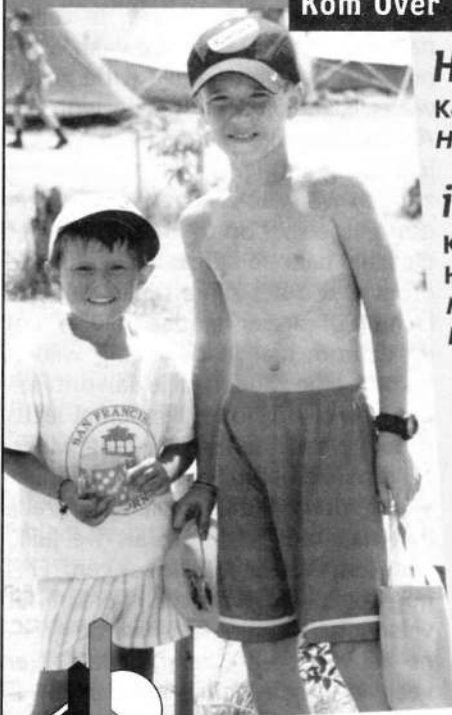
Ook de Chinese kinderen worden niet vergeten: Opnieuw staat een herdruk van de **Kinderbijbel van Vreugdenhil** op stapel.

Mag de nood van het Chinese volk ons niet onberoerd laten.

**Uw hulp is dringend nodig
Giro 320666**

HELP DEZE KINDEREN VERDER

Kom Over En Help in actie voor kinderen

Help kinderen op straat,

Kerken bieden hulp aan straatkinderen.
Helpt u ze daarbij?

in tehuizen,

Kom Over En Help geeft structurele hulp aan tehuizen in Bulgarije, Moldavië, Oekraïne en Roemenië.
Help en word sponsor!

in arme gezinnen

Arme gezinnen krijgen steun via de kerken. *Helpt u mee het gezin bij elkaar te laten blijven?*

én op kamp!

De kerken in Oost-Europa organiseren jaarlijks evangelisatiekampen.
Voor € 12,50 per kind!

STICHTING KOM OVER EN HELP

Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk • Tel. (033) 246 32 08
Fax (033) 246 28 07 • info@koeh.nl • www.koeh.nl • Giro 35 35 181

TEXEL.

Ruim gelegen 6-8 pers. bungalows, 3 sl.k., wasm. en 4-6 pers. stacaravans, 2 sl.k., douche.

Bel voor de folder:
0222-318391. Bungalowpark "De Verrassing"
Bijenkorfweg 6, Oosterend.

Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0184 - 630 180

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**